DAN / NBR

જે. ઝેડ. શાહ આર્ટ્સ ઍન્ડ એચ. પી. દેસાઇ કૉમર્સ કૉલજ અમરોલી, સુરત

આંતરિક કસોટી - ૨૦૧૮

એમ. કૉમ. સેમેસ્ટર - ૪ (ગુ.મા.)

નાણાકીય અને સંચાલકીય હિસાબી પધ્ધતિ - ૧૨

તારીખ : ૨૬/૦૨/૨૦૧૮	બેઠક નંબર : ....
સમય : ૧૧:૦૦ થી ૧:૦૦	કુલ ગુણ : ૫૦

પ્રશ્ન. ૧(અ) નીચેની માહિતી પરથી LIFOઅને FIFO પદ્ધતિ દ્વારા માલસામાન કિંમત વિચલનનો તફાવત દર્શાવો(૦૮)

૧૦૦ એકમોના ઉત્પાદનની પ્રમાણિત પડતર ....૨૦૦ KG.@ Rs. 4 કિલોદીઠ

ખરેખર ઉત્પાદન...૨૦૦ એકમો

માલસામાનનો શરૂઆતનો સ્ટોક....................................300 kg. પ્રમાણિત પડતર

માલસામાનની ખરીદી ....૭૦૦ Kg. @ 3 Rs. કિલોદીઠ

માલસામાનનો છેવટનો સ્ટોક ....૪૦૦ Kg.

(બ) નીચેની માહિતી પરથી મજૂરી કાર્યક્ષમતા અને નિષ્ક્રિય સમય વિચલન શોધો. (૦૪)

કુલ સીધી મજૂરી	રૂ. 3,000
પ્રમાણિત ઉત્પાદિત કલાકો	૧,૬૦૦
પ્રમાણિત કલાકદીઠ મજૂરી દર	રૂ. ૧.૫
ખરેખર કલાકો માટે ચુકવણી	૧,૫૦૦ (જેમાંથી અસામાન્ય નિષ્ક્રિય સમય ૫૦ કલાકો)

પ્રશ્ન ૨રીધમ લી. એક વસ્તુ બે તત્ત્વોXઅને Y નાં મિશ્રણથી બનાવે છે. કંપનીની નીચેની માહિતીપરથી માલસામાનને લગતા વિચલનોની ગણતરી કરો. (૧૪)

૧. બંને મિશ્રણનું કુલ પ્રમાણિત મિશ્રણ ૧,૫૦,000 Kg., 3:૨નાં પ્રમાણમાં, અનુક્રમે રૂ. 3 અને રૂ. ૨ નાં દરે

૨. બંને મિશ્રણનું ભેગું ખરેખર મિશ્રણ ૧,3૦,000 Kg., ૮:૫ના પ્રમાણમાં અનુક્રમે રૂ. ૪ અને રૂ. 3 નાં દરે

3. પ્રક્રિયામાં અનુમાનિત પ્રમાણિત સામાન્ય બગાડ ૫ %

૪. ખરેખર ઉત્પાદન ૧,૨૦,000 Kg.

અથવા

પ્રશ્ન ૨ (અ) નીચેની વિગતો પરથી પ્રશ્નાર્થ ચિન્હવાળી વિગત શોધો (૦૬)

વિગત	મજૂર (અ)	મજૂર (બ)
કલાકદીઠ પ્રમાણિત મજૂરી દર	રૂ. ૧૨	રૂ. ૧૫
ખરેખર કલાકદીઠ મજૂરી દર	રૂ. ૧૫	રૂ. ૨૦
પ્રમાણિત કલાકો	૫૦	?
ખરેખર કલાકો	?	૭૦
મજૂરી દર વિચલન	?	?
મજૂર કાર્યક્ષમતા વિચલન	?	રૂ. 300 (પ્રતિકુળ)
મજૂરી પડતર વિચલન	?	?

બંને પ્રકારના મજૂરોનું ભેગું મજૂરી મિશ્રણ વિચલન રૂ. ૪૫ (પ્રતિકુળ) હતું.

પ્રશ્ન ૨ (બ) આરવ લી. જાન્યુઆરી - ૨૦૧૮નાં માસની માહિતી નીચે મુજબ આપે છે. **(૦૮)**

વિગત (કલાકો)	ખર્ચ (રૂ.)
૪,૦૦૦	૨૫,૦૦૦
૪,૫૦૦	૨૭,૫૦૦
૫,૦૦૦	૩૦,૦૦૦

સામાન્ય કામગીરી ૫,૦૦૦ કલાકોની છે. આ માસ દરમિયાન ૪,૩૭૫ કલાકો ઉપયોગમાં લેવાયા હતા. કુલ ખર્ચ રૂ. ૨૮,૭૫૦ થયો, જેમાંથી સ્થિર શીરોપરી ખર્ચ રૂ. ૫,૨૫૦ હતો.

પ્રમાણિત મજૂરી વપરાશ ૫ % ઓછો આવે છે. જરૂરી ગણતરીઓ સાથે શિરોપરી ખર્ચને લગતા વિચલનો શોધો.

પ્રશ્ન. ૩ દ્વિજ લી. રૂ. ૧૦નો એક એવા ૧૦,૦૦૦ ઇક્વિટી શેર બહાર પડે છે. જેની બાહેધરી નીચે મુજબ છે. **(૧૪)**

બાહેધરી દલાલનું નામ	જવાબદારી
A	૬,૦૦૦ શેર
B	૨,૫૦૦ શેર
C	૧,૫૦૦ શેર

આ ઉપરાંત બાહેધરી દલાલોની નિશ્ચિત જવાબદારી નીચે મુજબ હતી.

બાહેધરી દલાલનું નામ	જવાબદારી
A	૮૦૦ શેર
B	૩૦૦ શેર
C	૧,૦૦૦ શેર

કંપનીને નિશ્ચિત બાહેધરી સહીત કુલ ૭,૫૦૦ શેર માટે અરજીઓ મળી, જેમાં ત્રણે દલાલોના સિક્કાવાળી અરજીઓ નીચે મુજબ હતી.

બાહેધરી દલાલનું નામ	જવાબદારી
A	૧,૦૦૦ શેર
B	૨,૦૦૦ શેર
C	૫૦૦ શેર

ઉપરની વિગતો પરથી જો નિશ્ચિત બાહેધરી અંગે કોઈ રકમ જમા આપવામાં ન આવે તો દરેક બાહેધરી દલાલોની જવાબદારી નક્કી કરો.

પ્રશ્ન ૪ ફેરબદલી કિંમતની વ્યાખ્યા આપો અને નિકાસ વૃદ્ધિ માટે તમે કઈ રીત અપનાવશો ? શા માટે ? **(૧૦)**

અથવા

શેષ નફો અને અંકુશપાત્ર નફો વચ્ચેનો તફાવત યોગ્ય ઉદાહરણ આપી સમજાવો. **(૧૦)**

@@@@@@@@@@@@@BEST OF LUCK@@@@@@@@@@@@@

જે. ઝેડ. શાહ આર્ટ્સ ઍન્ડ એચ. પી. દેસાઈ કૉમર્સ કૉલેજ અમરોલી, સુરત
આંતરિક કસોટી - ૨૦૧૮
એમ. કૉમ. સેમેસ્ટર - ૪ (ગુ.મા.)
Organized Markets - II

તારીખ : ૨૦/૦૨/૨૦૧૮   **બેઠક નંબર : ....**

સમય : ૧૧:૦૦ થી ૧:૦૦   **કુલ ગુણ : ૫૦**

પ્રશ્ન : ૧   નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં ઉત્તર જઆપો. (૧૦)

(૧) દલાલ અને જોબર વચ્ચેનો તફાવત જણાવો.

(૨) નાણાબજાર અને મૂડીબજાર વચ્ચે શું તફાવત છે ?

(૩) યુરોપિયન સંઘના હેતુઓ દર્શાવો.

(૪) સટ્ટાનો અર્થ આપો.

(૫) હૂંડિયામણના સોદાના પ્રકાર દર્શાવો.

પ્રશ્ન : ૨   વાયદા બજારનો અર્થ આપી, વાયદા બજારમાં પેદાશની લાક્ષણિકતાઓ સમજાવો. **(૧૩)**

અથવા

પ્રશ્ન : ૨   વાયદા બજારમાં સટ્ટાત્મક સોદાઓના પ્રકાર ઉદાહરણ દ્વારા સમજાવો. **(૧૩)**

પ્રશ્ન : ૩   સુવિકસિત નાણાબજારના લક્ષણો સમજાવી, ભારતીય નાણા બજારની ખામીઓની ચર્ચા કરો. **(૧૩)**

અથવા

પ્રશ્ન : ૩   વિનિમય દરનો અર્થ આપી, વિનિમય દરને અસર કરતા પરિબળો સમજાવો. **(૧૩)**

પ્રશ્ન : ૪   ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે) (૧૪)

(૧) હેજીંગના લાભો

(૨) નાસ્ડેક (NASDAQ)

(૩) વિદેશી હૂંડિયામણની માંગના સ્ત્રોતો

(૪) ન્યૂયોર્ક સ્ટોક એક્સચેન્જ

JDV

જે. ઝેડ. શાહ આર્ટ્સ ઍન્ડ એચ. પી. દેસાઈ કૉમર્સ કૉલજ અમરોલી, સુરત
આંતરિક કસોટી - ૨૦૧૮
એમ. કૉમ. સેમેસ્ટર - ૪ (ગુ.મા.)
નાણાકીય સંચાલન

તારીખ : ૨૧/૦૨/૨૦૧૮ — બેઠક નંબર : ....

સમય : ૧૧:૦૦ થી ૧:૦૦ — કુલ ગુણ : ૫૦

---

૧. **નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં ઉત્તર આપો. (ગમે તે પાંચ)** **(૧૦)**

(૧) સંયોજન કોને કહેવાય ?

(૨) વિભાજન એટલે શું ?

(૩) ભાડાપટ્ટાનો અર્થ સમજાવો.

(૪) ડિવિડન્ડ ચુકવણી ગુણોત્તર કોને કહેવાય ?

(૫) લીવરેજ એટલે શું ? તેના પ્રકાર જણાવો.

(૬) આર્થિક ધીમાપનની વ્યાખ્યા.

(૭) કોર્પોરેટ ગર્વનન્સની વ્યાખ્યા આપો.

૨. (અ) અંકુશપ્રાપ્તિનો અર્થ અને પ્રકાર જણાવો. **(૦૭)**

(બ) સંયોજનના કારણો અને ફાયદા તેમજ ઉપયોગ જણાવો. **(૦૬)**

અથવા

૨. (અ) ખાનગીકરણ અંગેના વર્તમાન માર્ગદર્શક સૂચનાઓ સમજાવો. **(૦૭)**

(બ) નાણાકીય તથા કામગીરી ભાડાપટ્ટાનો તફાવત સમજાવો. **(૦૬)**

૩. (અ) શેષ ચૂકવણી તરીકે ડિવિડન્ડ નીતિઓ સમજાવો. **(૦૭)**

(બ) આર્થિક ધીમાપનની લાક્ષણિકતા અને ઉપયોગીતા જણાવો. **(૦૬)**

અથવા

૩. (અ) એજન્સી પડતર એટલે શું ? તેને નિયંત્રિત કરતી પધ્ધતિઓ જણાવો. **(૦૭)**

(બ) કોર્પોરેટ ગર્વનન્સનું વ્યવસ્થાતંત્ર અને સુધારા સમજાવો. **(૦૬)**

૪. (અ) **કોઈ પણ એક ટૂંકનોધ લખો.** **(૦૬)**

(૧) કામગીરી લીવરેજની ઉપયોગીતા

(૨) નાણાકીય પત્રકોનું વિશ્લેષણની ઉપયોગીતા

(૩) "નાણાંકીય લીવરેજ બે ધારી તલવાર છે". સમજાવો.

(૪) ફુગાવાની મૂડી ખર્ચ બજેટીંગ પર અસરો

(બ) નીચેના ગુણોત્તરોના નાણાકીય સૂચિતાર્થ સમજાવો. **(૦૮)**

ગુણોત્તર	A લિ.	સમગ્ર ઉદ્યોગ
ચોખ્ખા નફાનો ગાળો	૧૧%	૧૫%
માલિકીનાં ભંડોળ પર વળતરનો દર	૧૮%	૨૦%
ચાલુ ગણોત્તર	૧૮:૧૧	૨.૫:૧
દેવાદારોનો ચલન દર	૮	૧૫
દેવા-ઈકવીટી ગુણોત્તર	૭:૨૨	૧.૫:૧

જે. ઝેડ. શાહ આર્ટ્સ ઍન્ડ એચ. પી. દેસાઈ કૉમર્સ કૉલજ અમરોલી, સુરત

આંતરિક કસોટી - ૨૦૧૮

એમ. કૉમ. સેમેસ્ટર - ૪ (ગુ.મા.)

વ્યૂહાત્મક સંચાલન

તારીખ : ૨૨/૦૨/૨૦૧૮ બેઠક નંબર : ....

સમય : ૧૧:૦૦ થી ૧:૦૦ કુલ ગુણ : ૫૦

પ્રશ્ન : ૧ નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં ઉત્તર જણાવો. **(૧૦)**

(૧) હેતુઓની લાક્ષણિકતાઓ જણાવો.

(૨) વ્યૂહરચનાનું અમલીકરણ એટલે શું ?

(૩) વિતરણ માર્ગો અંગેની વ્યૂહરચનાને અસરકરતાં પરિબળો જણાવો.

(૪) ઈ-એન્જિનિયરિંગ એટલે શું ?

(૫) વ્યૂહાત્મક અંકુશના પ્રકારો જણાવો.

પ્રશ્ન : ૨ (અ) વ્યૂહાત્મક પસંદગી એટલે શું ? તેની પ્રક્રિયા વર્ણવો. **(૦૬)**

(બ) ‘હસ્તગત કરવું’ વ્યૂહરચનાના ફાયદા અને મર્યાદાની ચર્ચા કરો. **(૦૭)**

અથવા

પ્રશ્ન : ૨ (અ) વિનિવેશની વ્યૂહરચના સમજાવો. **(૦૬)**

(બ) સંસાધનોની ફાળવણીમાં સંભવિત મુશ્કેલીઓની ચર્ચા કરો. **(૦૭)**

પ્રશ્ન : ૩ (અ) ‘ખરીદવું કે બનાવવું’ વ્યૂહરચનાને અસર કરતાં પરિબળોની ચર્ચા કરો. **(૦૬)**

(બ) વ્યૂહાત્મક અંકુશ અને ક્રિયાત્મક અંકુશ વચ્ચેનો તફાવત સ્પષ્ટ કરો. **(૦૭)**

અથવા

પ્રશ્ન : ૩ (અ) નાણાં પ્રાપ્તીની નીતિને અસર કરતાં પરિબળો સમજાવો. **(૦૬)**

(બ) વ્યૂહાત્મક કૂદકો અંકુશ સમજાવો. **(૦૭)**

પ્રશ્ન : ૪ ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે) **(૧૪)**

(૧) પ્રોજકટનું અમલીકરણ

(૨) વ્યૂહાત્મક બજેટ

(૩) અભિવૃદ્ધિ મિશ્રના ઘટકો

(૪) કર્મચારીનો વ્યકિત્તગત વિકાસ

(૫) વ્યૂહાત્મક ગતિ અંકુશ

NST

જે. ઝેડ. શાહ આર્ટ્સ ઍન્ડ એચ. પી. દેસાઇ કૉમર્સ કૉલજ અમરોલી, સુરત
આંતરિક કસોટી - ૨૦૧૮
એમ. કૉમ. સેમેસ્ટર - ૪ (ગુ.મા.)
નાણાકીય અને સંચાલકીય હિસાબી પદ્ધતિ - ૧૦

તારીખ : ૨૩/૦૨/૨૦૧૮ **બેઠક નંબર : ....**

સમય : ૧૧:૦૦ થી ૧:૦૦ **કુલ ગુણ : ૫૦**

સૂચના : (૧) જમણી બાજુ આપેલ અંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.
(૨) જવાબના ભાગરૂપે તમામ જરૂરી ગણતરી દર્શાવો.

પ્રશ્ન : ૧ ટૂંકમાં ઉત્તર જઆપો.

(અ) નીચે આપેલ માહિતી પરથી વસ્તુની વેચાણ કિંમત નકકી કરો : **(૦૫)**

કાયમી મિલકતોમાં રોકાણ	રૂા. ૫,૦૦,૦૦૦
કાર્યશીલ મૂડીમાં રોકાણ	રૂા. ૫,૦૦,૦૦૦
અંદાજીત વેચાણ	૪,૦૦,૦૦૦ એકમો
સ્થિર ખર્ચા	રૂા. ૮,૦૦,૦૦૦
ઈચ્છિત વળતરનો દર	વાર્ષિક ૨૮%
એકમદીઠ ચલિત ખર્ચ	રૂા. ૧૦

(બ) અમી કંપની લિ. ના ધંધામાં મંદી પ્રવર્તે છે, અને તેના માલની માંગ ઘટી રહી છે. પરિણામે કંપનીની કમાણી અને ડિવિડન્ડ પણ વાર્ષિક ૫%ના દરે ઘટી રહ્યા છે. જો પાછલા વર્ષનું ડિવિડન્ડ રૂા. ૧૫ હોય અને વળતરનો જરૂરી દર ૧૮% હોય તો ઈકિવટી શેરની ચાલુ કિંમત કેટલી હશે ? **(૦૫)**

પ્રશ્ન : ૨ એક કંપની બે વસ્તુ 'પી' અને 'કયું' નું ઉત્પાદન કરે છે. આગામી વર્ષના બજેટ અંગેની માહિતી નીચે મુજબ છે : **(૧૩)**

વિગત	વસ્તુ પી	વસ્તુ કયુ
બજેટ મુજબ ઉત્પાદન અને વેચાણ (એકમો)	૪૦,૦૦૦	૮૦,૦૦૦
વેચાણ કિંમત એકમદીઠ રૂા.	૨૫	૫૦
કુલ પડતર એકમદીઠ રૂા.	૨૦	૪૦
મશીન કલાકો / એકમદીઠ	૨	૧
મહત્તમ વેચાણના શકય એકમો	૬૦,૦૦૦	૧,૦૦,૦૦૦

સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચ વાર્ષિક રૂા. ૯,૬૦,૦૦૦ અંદાજવામાં આવે છે. બજેટ મુજબનું ઉત્પાદન કરવા માટે પૂરેપૂરા વપરાતા મશીન કલાકને આધારે કંપની સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચનો સમાવેશ કરે છે.

બજેટની ચર્ચા દરમિયાન મેનેજિંગ ડિરેકટર જણાવે છે કે ઈષ્ટતમ્રા નફો મેળવવા ઉત્પાદન મિશ્રણ બદલવું જોઈએ.

માર્કેટિંગ મેનેજર સૂચવે છે કે નવી વસ્તુ 'સી' નું ઉત્પાદન કરવું જેમાં એકમદીઠ મશીન કલાક ૧.૫ થાય છે. આ માટે વધારાનું મૂડી રોકાણ રૂા. ૨,૦૦,૦૦૦ થશે અને વધારાનો સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચ વાર્ષિક રૂા. ૬૦,૦૦૦ થશે. વસ્તુ 'સી' નો એકમદીઠ ચલિત ખર્ચ રૂા. ૨૧ અંદાજવામાં આવે છે.

જરૂરી છે : (૧) બજેટ મુજબની નફાકારકતા દર્શાવતું પત્રક

(પાનું ઊલટાવો)

(૨) વસ્તુ પી અને ક્યુ નું સુધારેલ મિશ્રણ જે ઈષ્ટતમ નફો દર્શાવે તે.

(૩) કંપની વસ્તુ પી કે ક્યુ બંનેમાંથી એક કે જે ઓછો નફો આપે છે તે બંધ કરવા માંગે છે. અને તેને બદલે વસ્તુ સી નું ઉત્પાદન કરવા માગે છે. વસ્તુ સી ની વેચાણ કિંમત એવી રીતે નકકી કરો કે વધારાની રોકાયેલી મૂડી પર ૧૫% વળતર મળે અને ઉધાર (૨) માં મળતો નફો જળવાઈ રહે.

અથવા

પ્રશ્ન : ૨ (અ) એક પેદાશ અંગે નીચેની માહિતી મળે છે : **(૧૩)**

પ્રત્યક્ષ માલસામાન	કુલ પડતરના ૭૦%
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	કુલ પડતરના ૨૦%
પરોક્ષ ખર્ચા	કુલ પડતરના ૧૦%
વેચાણ કિંમત	રૂા. ૯૦,૦૦૦

એવું અંદાજવામાં આવે છે કે આગામી વર્ષમાં માલસામાન અને મજૂરીના દરમાં અનુક્રમે ૨૦% અને ૧૦% વધારો થશે. આમ થવાથી વર્તમાન નફો ૨૦%જેટલો ઘટશે. હાલનો નફાનો દર જાળવી રાખવા માટે આવતા વર્ષે કેટલી કિંમત રાખવી જોઈએ ?

(બ) **રતન લિ. નીચેની અંદાજો સાથે એક વસ્તુ બજારમાં મૂકવા માગે છે :**

એકમદીઠ વેચાણ કિંમત (રૂા.)	માંગ એકમો (હજારમાં)
૩૦.૦૦	૪૦૦
૩૧.૫૦	૩૮૦
૩૩.૦૦	૩૬૦
૩૪.૫૦	૩૪૦
૩૬.૦૦	૩૧૫
૩૭.૫૦	૨૮૦
૩૯.૦૦	૩૪૦

પડતર અંગે માહિતી :

પ્રત્યક્ષ માલસામાન	એકમદીઠ રૂા. ૧૨
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	એકમદીઠ રૂા. ૩
ચલિત પરોક્ષ ખર્ચા	એકમદીઠ રૂા. ૩
વેચાણ ખર્ચા	વેચાણના ૧૦%
સ્થિર ઉત્પાદન ખર્ચા	રૂા. ૧૪,૪૦,૦૦૦
વહીવટી ખર્ચા	રૂા. ૧૦,૮૦,૦૦૦

મહત્તમ નફો કમાવવા માટે વેચાણ કિંમત નકકી કરો.

પ્રશ્ન : ૩ **એબીસી લિ. નું તા. ૩૧-૩-૨૦૧૪ નાં રોજનું પાકું સરવૈયું નીચે મુજબ છે :** **(૧૨)**

દેવાં	રૂા.	મિલકતો	રૂા.
ઈકિવટી શેરમૂડી (દરેક રૂા. ૧૦નો)	૨,૦૦,૦૦૦	ચોખ્ખી સ્થિર મિલકતો	૮,૦૦,૦૦૦
અનામતો	૧,૬૦,૦૦૦	ચાલુ મિલકતો	૫,૦૦,૦૦૦
૧૪% ની પ્રેફરેન્સ શેરમૂડી	૬૦,૦૦૦		
૧૫% ના ડિબેંચર્સ	૫,૦૦,૦૦૦		
૨૦% ની મુદતી લોન	૨,૮૦,૦૦૦		
ચાલુ દેવાં	૧,૦૦,૦૦૦		
	૧૩,૦૦,૦૦૦		૧૩,૦૦,૦૦૦

વધારાની માહિતી :

(૧) ઈક્વિટી શેરનો સરેરાશ બજાર ભાવ રૂા. ૩૦ છે. આવતા વર્ષે અપેક્ષિત ડિવિડન્ડ ૨૪% છે. ડિવિડન્ડની ૧૧% ના દરે વૃદ્ધિ થાય છે.

(૨) કંપનીને લાગુ પડતો કરવેરાનો દર ૪૦% છે.

(૩) રાખી મૂકેલી કમાણીની મૂડી પડતર, ઈક્વિટીની મૂડી પડતરથી ૨% ઓછી છે.

નીચેના જવાબ આપો :

(૧) ડિવિડન્ડ વૃદ્ધિ મોડેલ હેઠળ ઈક્વિટીની મૂડી પડતર શોધો.

(૨) ચોપડે મૂલ્ય ભારને આધારે કંપનીની ભારિત સરેરાશ મૂડી પડતરની ગણતરી કરો.

અથવા

પ્રશ્ન : ૩ અનુ લિ. ના તા. ૩૧-૩-૨૦૧૨ ના રોજના પાકા સરવૈયામાંથી નીચેની માહિતી લેવામાં આવી છે : **(૧૨)**

.	રૂા. લાખમાં
ઈક્વિટી શેરમૂડી	૨૦૦
૧૨% ના ડિબેન્ચર્સ	૨૦૦
મુદતી લોન (વ્યાજ ૧૮%)	૬૦૦
	૧,૦૦૦

(અ) કંપનીની ભારિત સરેરાશ મૂડી પડતર નક્કી કરો. કંપની સતત વાર્ષિક ૨૦% લેખે ડિવિડન્ડ ચૂકવી રહી છે

(બ) જો રૂા. ૧૦૦ ના શેરનો બજાર ભાવ રૂા. ૧૬૦ હોય તો તેમાં શું તફાવત પડશે ?

(ક) બંને અનુમાનો મુજબ મૂડી પડતર પર આવકવેરાની શું અસર થશે તે નક્કી કરો. આવકવેરાનો દર કંપનીઓ પર ૪૬% છે.

પ્રશ્ન : ૪ ટૂંકનોંધ લખો (ગમે તે ત્રણ) **(૧૫)**

(૧) ધંધો બંધ કરવાનો નિર્ણય

(૨) રાખી મૂકેલ કમાણીની મૂડી પડતર

(૩) કિંમતનીતિને અસર કરતાં પરિબળો

(૪) પોર્ટફોલિયો સંચાલનના હેતુઓ

(૫) રોકાણ અને સટ્ટો

(૬) રૂપાંતર પડતર

(૭) મૂડીની સીમાંત પડતર

જે. ઝેડ. શાહ આર્ટ્સ ઍન્ડ એચ. પી. દેસાઇ કૉમર્સ કૉલજ અમરોલી, સુરત
આંતરિક કસોટી - ૨૦૧૮
એમ. કૉમ. સેમેસ્ટર - ૪ (ગુ.મા.)
નાણાકીય અને સંચાલકીય હિસાબી પધ્ધતિ - ૧૧

તારીખ : ૨૪/૦૨/૨૦૧૮ **બેઠક નંબર : ....**

સમય : ૧૧:૦૦ થી ૦૧:૦૦ **કુલ ગુણ : ૫૦**

સૂચના : (૧) જમણી બાજુ આપેલ અંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.
(૨) જવાબના ભાગરૂપે તમામ જરૂરી ગણતરી દર્શાવો.

પ્રશ્ન : ૧ ટૂંકમાં ઉત્તર જઆપો.

(અ) એક યંત્રની પડતર રૂા. ૨,૦૦,૦૦૦ છે. દરેક વર્ષના અંતે લીઝ ભાડું નીચે મુજબ છે : **(૦૫)**

વર્ષ	લીઝ ભાડું
૧	૪૫,૦૦૦
૨	૪૫,૦૦૦
૩	૪૫,૦૦૦
૪	૪૫,૦૦૦
૫	૪૫,૦૦૦

૧૦% નાં વટાવ દર વટાવ પરિબળ અનુક્રમે ૦.૯૦૯, ૦.૮૨૬, ૦.૭૫૧, ૦.૬૮૩, ૦.૬૨૧ અને ૦.૫૬૪ છે. વટાવ પરિબળ ધ્યાનમાં લઈ નકકી કરો કે ઉપરોકત લીઝ નાણાંકીય છે કે કામગીરી છે ?

(બ) નીચેની માહિતી પરથી કેરેલા બેન્ક લિમિટેડ ધિરાણ અંગે કેટલી જોગવી કરવી તે જણાવો : **(૦૫)**

મિલકતનો પ્રકાર	ધિરાણની રકમ (રૂા.)
૧. સ્ટાર્ન્ડડ	૨૫,૦૦,૦૦૦
૨. સબ સ્ટાન્ડર્ડ	૧૮,૨૦,૦૦૦
૩. શંકાસ્પદ	
- ૧ વર્ષ સુધી	૮,૪૦,૦૦૦
- ૩ વર્ષ સુધી	૫,૫૦,૦૦૦
- ૩ વર્ષથી વધુ મુદત માટે	૧૧,૦૦,૦૦૦
૪. ગુમાવેલ મિલકતો	૭,૬૦,૦૦૦

પ્રશ્ન : ૨ અમન લિ. એ શાંતિ લિ. પાસેથી એક યંત્ર તા. ૦૧/૦૪/૨૦૧૧ નાં રોજ ભાડાપટ્ટે લીધું અને તેને લગતી વિગતો નીચે મુજબ છે : **(૧૪)**

(૧) યંત્રની વાજબી કિંમત રૂા. ૧,૨૫,૦૦૦
(૨) ભાડાપટ્ટાનો સમયગાળો ૫ વર્ષ
(૩) ૫ વર્ષને અંતે ભંગાર કિંમત - શૂન્ય
(૪) નાણાંકીય ખર્ચા - વાર્ષિક ૧૪%
(૫) લીઝ કરાર અંગે અમન લિ. એ ચૂકવેલ ખર્ચ ૫૦,૦૦૦
(૬) લીઝ કરાર અંગે શાંતિ લિ. એ ચૂકવેલ ખર્ચ ૩૦,૦૦૦

CCS // MRG

(પાનું ઊલટાવો)

(૭) દર વર્ષે સરખા હપ્તાની પધ્ધતિથી ઘસારો ગણવામાં આવે છે.

(૮) હિસાબો ૩૧ મી માર્ચના રોજ બંધ થાય છે.

તારીખ	રૂા. લીઝ ભાડું
૧/૪/૨૦૧૧	૧,૯૦,૦૦૦
૧/૪/૨૦૧૨	૩,૮૫,૪૦૦
૧/૪/૨૦૧૩	૩,૨૯,૦૦૦
૧/૪/૨૦૧૪	૩,૦૪,૬૦૦
૧/૪/૨૦૧૫	૨,૭૪,૫૦૦
૧/૪/૨૦૧૬	૨,૪૦,૦૦૦

ઉપરોકત માહિતી પરથી અમન લિ. ના ચોપડામાં યંત્ર ખાતું, શાંતિ લિ. નું ખાતું બનાવો. શાંતિ લિ. નાં ચોપડામાં અમન લિ. ખાતું તૈયાર કરો તેમજ અમન લિ. નાં પાકાં સરવૈયામાં અસર દર્શાવો.

અથવા

પ્રશ્ન : ૨ અ લિ. એ, બ લિ. પાસેથી એક યંત્ર તા. ૧/૧/૨૦૧૧ નાં રોજ ભાડેપટેથી ખરીદ્યું. તેને લગતી વિગતો નીચે મુજબ છે : **(૧૪)**

૧) યંત્રની વ્યાજબી કિંમત (?)

૨) ભાડાપટાની મુદત ૪ વર્ષ

૩) લીઝ ભાડાની ચૂકવણી :

વર્ષ	રૂા.
૨૦૧૧	૨,૦૫,૦૦૦
૨૦૧૨	૧,૦૫,૦૦૦
૨૦૧૩	૭૦,૦૦૦
૨૦૧૪	૫૫,૦૦૦

લીઝ ભાડું વર્ષની શરૂઆતમાં ચૂકવવા પાત્ર છે.

૪) ચાર વર્ષનાં આયુષ્યને અંતે ભંગાર કિંમત રૂા. ૨૦,૦૦૦

૫) નાણાંકીય ચાર્જ વાર્ષિક ૧૪%

૬) લીઝ કરાર અંગે બ લિ. ચૂકવેલ ખર્ચ રૂા. ૨,૪૦૦

૭) યંત્ર પર વાર્ષિક ૩૦% લેખે ઘટતી જતી બાકીની રીતે ઘસારો ગણો.

૮) શ્રી અ લિ. ના ચોપડામાં ૩૧/૧૨/૨૦૧૩ નાં રોજ યંત્રના ઘસારાની આમનોંધ નીચે મુજબ હતી :

ભાડાપટા યંત્રના ઘસારા ખાતે ઉ.	૫૮,૮૦૦	
તે ભાડા પટા યંત્ર ખાતે		૫૮,૮૦૦

ઉપરોકત માહિતી પરથી અ લિ. નાં ચોપડામાં બ લિ. નું ખાતું અને નાણાંકીય ચાર્જ ખાતું તૈયાર કરો. તેમજ અ લિ. ના નફા-નુકસાન ખાતું અને પાકાં સરવૈયામાં અસર દર્શાવો. તથા બ લિ. ચોપડામાં ફકત પ્રથમ વર્ષની આમનોંધ લખો.

પ્રશ્ન : ૩ ધ્યાના બેંક લિ. ના ચોપડામાંથી તા. ૩૧-૩-૨૦૧૨ ના રોજ નીચેની બાકીઓ મેળવવામાં આવેલ છે : **(૧૪)**

વિગત	રૂા.	વિગત	રૂા.
મકાન	૪,૨૫,૦૦૦	અન્ય મિલકતો	૧,૧૦,૦૦૦
હાથ પર રોકડ	૬,૧૮,૭૫૦	રોકાણો પર આવક	૨૦,૨૫,૦૦૦
ફર્નિચર	૨,૫૦,૦૦૦	ભાડું, વેરો, વીજળી	૧,૬૯,૮૭૫
મૂડી અનામત	૩,૫૦,૦૦૦	બચત થાપણો	૩૫,૦૦,૦૦૦
કર્મચારીઓને ચૂકવણી	૩,૩૩,૦૦૦	પ્રીન્ટીંગ - સ્ટેશનરી	૬૦,૭૫૦
રોકાણ વધઘટ ભંડોળ	૧,૭૫,૦૦૦	કાનૂની ખર્ચા	૨,૧૩,૭૫૦
શેર પ્રીમિયમ	૧,૫૦,૦૦૦	દેવી હૂંડીઓ	૩,૦૦,૦૦૦
RBI પાસે સિલક	૨,૨૫,૦૦૦	સરકારી જામીનગીરીઓ	૨,૭૦,૦૦૦
સ્ટાફ ગ્રેચ્યુઈટી ફંડ	૪૩,૭૫૦	ખરીદેલ-વટાવેલ હૂંડીઓ	૪૦,૫૦,૦૦૦
શેરમૂડી	૮,૫૬,૨૫૦	મકાન પર ઘસારો	૪૨,૫૦૦
આંતર બેન્ક ભંડોળ પર મળેલ વ્યાજ	૧,૬૮,૭૫૦	ફર્નિચર પર ઘસારો	૧૭,૧૨૫
રોકાણ વેચાણ પર નફો	૩,૪૪,૨૫૦	ઓડિટ ફી	૫૦,૦૦૦
માંગ પર ચૂકવવા પાત્ર થાપણો	૨,૦૨,૫૦૦	ડિરેક્ટર ફી	૧,૮૨,૮૭૫
અન્ય બેંકોમાં સિલક :		વીમો	૧,૧૧,૩૭૫
ચાલુ ખાતામાં	૩,૦૦,૦૦૦	વિનિમય વ્યવહારનો નફો	૨,૩૨,૮૭૫
બચત ખાતામાં	૨,૦૬,૨૫૦	ધિરાણ હૂંડીઓ પર વ્યાજ	૧૪,૬૨,૦૦૦
ડિપોઝીટ પર વ્યાજ	૧૫,૧૮,૭૫૦	ડિબેન્ચર	૩,૦૦,૦૦૦
મુદતી થાપણો	૮,૧૦,૦૦૦	બોન્ડઝ	૧,૦૫,૦૦૦
આંતર બેન્ક ઋણ પર વ્યાજ	૧,૬૮,૭૫૦	મુદતી લોન	૨૦,૨૫,૦૦૦
RBI ના ઉછીના નાણાં	૨,૦૦,૦૦૦	ચાલુ થાપણો	૫,૫૦,૦૦૦
જમીન-વેચાણ પર નફો	૯૭,૮૭૫	વિદેશી કરજ	૧,૩૭,૫૦૦
શાખાના હવાલાઓ (જમા બાકી)	૧,૦૦,૦૦૦	ડિમાન્ડ ડ્રાફ્ટ	૧,૦૬,૨૫૦
નોન-બેન્કિંગ મિલકતો	૧૮,૭૫૦	સ્ટેશનરી સ્ટોક	૪૦,૦૦૦

વધારાની માહિતી :

(૧) કરવેરાની જોગવાઈ માટે રૂા. ૩,૩૩,૦૦૦ કરવી.

(૨) જરૂરી કાયદા મુજબનું અનામતની જોગવાઈ કરવી.

(૩) દેવાદાર તરીકે ન સ્વીકાર્યા હોય તેવા બેંક સામેના દાવા રૂા. ૭૦,૦૦૦

(૪) ધિરાણ ઉપર શકમંદ લેણાં માટે :

રૂા. ૧,૦૫,૭૫૦ ગુમાવેલ મિલકતો ઉપર ૧૦૦% લેખે રૂા. ૬,૭૫,૦૦૦ ની ક્રમ પ્રમાણભૂત (સબસ્ટાન્ડર્ડ) મિલકતો ઉપર ૧૦% લેખે જોગવાઈ કરવી.

ઉપરોક્ત માહિતીને આધારે ભારતીય બેન્કિંગ નિયમન ધારા ૧૯૪૯ મુજબ ફોર્મ 'બ' મુજબ નફા-નુકસાન ખાતું અને ફોર્મ 'અ' મુજબ પાકું સરવૈયું પરિશિષ્ટો સહિત તૈયાર કરો.

અથવા

પ્રશ્ન : ૩ (અ) ધી અમરોલી બેન્ક લિમિટેડે શ્રી વિજય ડાલીયા લોન આપેલ છે. તા. ૩૧-૧૨-૨૦૧૨ ના રોજ રૂા. ૮૦,૦૦૦ ની રકમ બાકી દર્શાવાતી હતી. હવે પૂરેપૂરી રકમ શંકાસ્પદ જણાય છે. લોન અને ઓવરડ્રાફ્ટ પર વ્યાજનો દર ૧૮% છે. તા. ૦૧/૦૮/૨૦૧૨ સુધી બેન્કને વ્યાજ મળેલું છે. આ અંગે બેન્ક પાસે શ્રી ડાલીયા પાસેથી મળેલ રૂા. ૯૫,૦૦૦ ની કિંમતની એક મિલકત તારણમાં છે. તા. ૨૦-૧-૨૦૧૩ ના રોજ શ્રી ડાલીયાને નાદાર જાહેર કરવામાં આવ્યો. બેન્કને તારણમાં મળેલ મિલકતના વેચાણમાંથી ૫૦,૦૦૦ ઊપજી શકયા અને રૂા. ૧૮,૮૦૦ તેના રિસિવર પાસેથી બાકીના હિસાબ માટે વસુલ થઇ શકયા. **(૦૭)**

પ્રશ્ન : ૩ (બ) જીવન જયોત બેન્ક લિમિટેડના ચોપડા તા. ૧/૧/૨૦૧૨ ના રોજ નીચેની બાકી દર્શાવતાં હતાં : **(૦૭)**

વિગત	રકમ (રૂા.)
લોન, કેશ-ક્રેડિટ અને ઓવરડ્રાફ્ટ	૨૦,૦૦,૦૦૦
વટાવેલ અને ખરીદેલ હૂંડીઓ	૪,૦૦,૦૦૦
વટાવેલ હૂંડીઓ પર વળતર	૪,૦૦૦

<u>વર્ષ દરમિયાન નીચેના વ્યવહારો થયા હતાં :</u>

વિગત	રકમ (રૂા.)
લોન, કેશ-ક્રેડિટ અને ઓવરડ્રાફ્ટ	૪૦,૦૦,૦૦૦
વટાવેલ અને ખરીદેલ હૂંડીઓ	૩૦,૦૦,૦૦૦
વસુલ આવેલ લોન, કેશ ક્રેડિટ અને ઓવરડ્રાફ્ટ	૩૫,૦૦,૦૦૦
મળેલ વ્યાજ	૫,૦૦,૦૦૦
ખરીદેલ અને વટાવેલ હૂંડીઓ પર મળેલ વટાવ	૧,૫૦,૦૦૦

વર્ષ દરમિયાન વટાવેલ હૂંડીઓની ૧૦% હૂંડીઓ વર્ષના અંતે પાકી નથી અને આ હૂંડીઓની સરેરાસ પાકતી તારીખ ૩૧-૧-૨૦૧૩ છે. હૂંડીઓ પર વટાવનો વાર્ષિક દર ૧૨% છે.

જીવન જયોત બેંકના ચોપડામાં નીચેના ખાતાઓ તૈયાર કરો.

(૧) લોન, કેશ-ક્રેડિટ અને ઓવરડ્રાફ્ટ ખાતું

(૨) વ્યાજ અને વટાવ ખાતું

(૩) વટાવેલ અને ખરીદેલ હૂંડીઓનું ખાતું

(૪) વટાવેલ હૂંડીઓ પરનું વળતરનું ખાતું

પ્રશ્ન : ૩ (બ) ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે ત્રણ) **(૧૨)**

૧) વટાવેલી હૂંડી પરનું વળતર

૨) નાણાંકીય ભાડા પટો અને કામગીરી ભાડાપટાનો તફાવત

૩) બિલ ઓફ લેડિંગ

૪) આયાતકારનાં પ્રકારો

૫) કાયદેસરનું અનામત ભંડોળ

૬) નોન-બેન્કિંગ મિલકતો